

Metodiniai nurodymai inspektoriams

I. Teisėjų ir Teisėjų asistentų vertinimo skalė (Lentelė Nr. 1):	
9.0 – 10	Puikiai
8.5 – 8.9	Labai gerai (buvo teisingai priimti svarbūs sprendimai.)
8.3 – 8.4	Gerai (atitinkamas/laukiamas teisėjavimo lygis)
8.2	Patenkinamai (iš esmės normalus teisėjavimo lygis. Kelios Smulkios pastabos)
8.0 – 8.1	Patenkinamai (patenkinamas teisėjavimo lygis, svarbios pastabos dėl teisėjavimo kokybės)
7.9	Viena kritinė klaida rungtyne. (Kitaip įvertinimas būtų 8.3 ir daugiau , t.y. gerai)
7.8	Viena kritinė klaida rungtyne. (Kitaip įvertinimas būtų patenkinamai , t.y. 8.0 – 8.2)
7.5 – 7.7	Blogas teisėjavimo lygis neatitinkantis normalių kriterijų (labai bloga kontrolė, labai rimtos pastabos ir kt. problemos dėl teisėjavimo metodikos, priimtų sprendimų teisingumo , drausminių sankcijų ir kt.)
7.0 – 7.4	Labai Blogas teisėjavimo lygis (Būtina ženkliai gerinti teisėjavimo kokybę. Dvi ir daugiau kritinių klaidų per vienerias rungtynes)
6.0 – 6.9	Nepriimtinas teisėjavimo lygis

II. Papildomos instrukcijos dėl vertinimo skalės ir pažymių taikymo:

- **9.0 – 10** Labai puikus pasirodymas (šis vertinimas gali būti rašomas esant tik labai sunkių rungtynių kategorijai)
- **8.5 - 8.9** Labai geras pasirodymas (šis vertinimas gali būti rašomas esant tik labai sunkių ir sunkių rungtynių kategorijai)

Vertinimas aukščiau paminėtais pažymiais įmanomas, jeigu teisėjas labai sunkių ar sunkių rungtynių metu teisingai priėmė kaip minimum keletą ar daugiau svarbių sprendimų kritinėse situacijose. Šios situacijos privalo būti pažymėtos ataskaitoje nurodant minutę ir apibūdinant pačią situaciją/as inspektoriaus ataskaitos 1.1 skyriaus papildomose skiltyse.

Teisėjo vertinimas 8.7 balo ir aukštesniu pažymiu įmanomas tik tuo atveju , jei teisėjas pareigas atliko su ypatingai teigiamu išskirtinumu.

Vertinimas pažymiu 8.5 balo ir tik labai ypatingais atvejais net ir 8.6 balo , bet ne didesniu, įmanomas/galimas esant **ir normalių** rungtynių kategorijai jei teisėjas tokių rungtynių metu teisingai išsprendė vieną ar kelis sunkius ir svarbius epizodus. (Pav. Sudėtingoje situacijoje , kai aikštės teisėjui sudėtinga priimti teisingą sprendimą, asistentas padėjo aikštės teisėjui teisingai išspręsti 11m. skirimą , ar ne skirimą, padėjo teisingai užskaityti ar neužskaityti įvartį, kai kamuolys nežymiai kerta vartų liniją, arba jos nepraeina) .

Asistentui teisingai išsprendus nuošalines situacijas , nors ir sudėtingais momentais rekomenduojama 8,4 balo nedidinti, nes tai yra aistento pareiga, o jam teisingai neatlikus pareigos balas atitinkamai mažinamas.

Ši situacija/cijos taip pat **privalo** būti pažymėta ataskaitoje nurodant minutę ir apibūdinant pačią situaciją inspektoriaus ataskaitos 1.1 skyriaus papildomose skiltyse.

- **8.3 – 8.4** už " tikrai gera " pasirodymą ir teisėjo veiklos rezultatus. Tuo pačiu šis vertinimas yra žinutė LFTA teisėjų skirstymo komisijai ,kad šis teisėjas yra pasiruošęs ir tinkamas sekančioms rungtynėms . Teisėjui gali būti nurodytos smulkios nereikšmingos pastabos. Rungtynių inspektorius turi teisę ir laisvę esant geram teisėjo pasirodymui vertinti jį 8.3 arba 8.4 balu grynai vadovaudamasis savo asmenine nuomone ir remiantis rungtynių stebėjimo išvadomis. **Dar kartą atkreipiame inspektorių dėmesį ,kad bazinis gero teisėjavimo pažymys yra 8.4 ir būtent nuo jo reikia pradėti vertinimo skalę. Jei inspektorius teisėjo darbą įvertina pažymiu 8.3 , tai jo ataskaitoje turi atsispindėti bent jau smulkios metodinės iki 4-ių pastabos ir argumentai , kodėl pasirinktas toks vertinimas. Nesant jokių pastabų dėl teisėjo darbo ir visuose ataskaitos punktuose esant vertinimui „gerai“ , jo vertinimas turi būti 8.4 !** Esant bent vienai paprastai klaidai , bet iš esmės tikrai geram teisėjavimui , bazinis pažymys negali būti rašomas aukštesnis kaip 8.3 balo. Šis vertinimas negali būti rašomas esant daugiau kaip vienai paprastai klaidai.
 - **8.2** kai teisėjo darbas yra vertinamas , kaip "normalus ar geriau negu patenkinamai " , bet nieko daugiau "(iš esmės normaliai su kai kuriomis pastabomis) **Ne daugiau** kaip dvi paprastos klaidos.
 - **8.0 – 8.1** " Tik Patenkinamai (8.1)" ir " blogiau negu patenkinamai/blogai (8.0) ". Iš esmės tai reiškia kad teisėjas nepateisino lūkesčių ir jis dar turi rimtai padirbėti ir gerinti savo kvalifikaciją , svarbios pastabos dėl teisėjavimo lygio gerinimo ir Teisėjų skirstymo komisijai tai aiški žinutė , kad reikia būti atsargiems su tolimesniais šio teisėjo paskyrimais arba skirti lengvesnės kategorijos rungtynes. Daugiau kaip dvi paprastos klaidos, problemos rungtynių ar atskirų rungtynių situacijų valdyme ir taisyklių taikyme/traktavime , aiškiai **nepakankamas ar blogas , nepriimtinas bei neatitinkantis reikalavimų fizinis pasiruošimas , blogas psichologinis pasirengimas.**
 - **7.9** geras pasirodymas ,bet teisėjas padarė vieną kritinę klaidą (jei ne ši klaida tai vertinimas būtų buvęs 8,3 arba 8.4 ar daugiau).
 - **7.8** normaliai ,kai teisėjas padarė vieną kritinę klaidą , bet ir be šios klaidos jo pasirodymas būtų buvęs įvertintas tik kaip „normaliai“ (t.y. be kritinės klaidos buvo ir dvi-trys paprastos klaidos ir vertinimas būtų buvęs **8.1-8.2**)
 - **7.5 - 7.7 Blogas pasirodymas !** Viena **ir daugiau** kritinės klaidos ir daugiau kaip **trys** paprastos klaidos, Nepateisinant lūkesčių (blogas) pasirodymas ir rimtos pastabos dėl teisėjavimo kokybės, rungtynių kontrolės ,žaidėjų valdymo , labai daug klaidų dėl techninių sprendimų. **Iš esmės jei nebūtų kritinės klaidos , tai vertinimas būtų tik 8.0 ir ne daugiau !** **Jei ir nesant kritinės klaidos, bet esant labai blogai teisėjo darbo kokybei , blogam rungtynių ir žaidėjų valdymui , dideliame kiekiui paprastų klaidų (daugiau negu keturios paprastos klaidos) , tai sekantis žemesnis pažymys negu 8.0 turi būti rašomas būtent 7.5-7.7 ribose !**
 - **7.0 – 7.4** Labai blogas ir nuviliantis pasirodymas. Dvi ir daugiau kritinės klaidos ir ne mažiau kaip dvi paprastos klaidos.
 - **6.0 – 6.9** ypač blogas ir visiškai nepriimtinas teisėjavimo lygis.
- 2.1 Inspektoriui nerekomenduojama iš karto po rungtynių pranešti įvertinimo teisėjams, tačiau pagrindiniai momentai bei pastabos privalo būti pasakytos aptarimo metu, kad teisėjas bent jau preliminariai susidarytų įspūdį kaip buvo vertinamas jo pasirodymas. Teisėjų darbo įvertinimas turi būti atliktas ir inspektoriaus ataskaita el paštu privalo būti išsiųsta į LFTA **ne vėliau kaip 48 val.** po rungtynių.

2.2 Inspektoriui griežtai draudžiama viešinti ar kitaip komentuoti teisėjų darbą rungtynių metu, skelbti teisėjų darbo įvertinimą klubų atstovams, spaudai ar kt. asmenims.

III . Klaidos ir situacijos darančios įtaką teisėjo vertinimui :

Klaidos kurios daro įtaką ir į kurias privalo atsižvelgti rungtynių inspektorius gali būti paprastos ir kritinės (žiūrėti žemiau). Tiek kiekviena paprasta, tiek kiekviena kritinė klaida privalo būti pažymėta inspektoriaus ataskaitoje nurodant ne tik žaidybinės situacijos minutę bet ir trumpai aprašant patį epizodą/situaciją. Kritinės ir paprastos klaidos dėl drausminių sankcijų taikymo (geltona ir raudona kortelės) pažymimos inspektoriaus ataskaitos drausmės kontrolės skiltyje (ataskaitos punktas 1.2), o paprastos ir kritinės klaidos taisyklių interpretavimo bei taikymo srityje (11 m baudinio situacija) ataskaitos punkte 1.1. Asistentų arba papildomų teisėjų paprastos ir kritinės klaidos būtinai pažymimos bei aprašomos atitinkamuose skyriuose „teisėjo asistentas“ arba „papildomas teisėjas“

Rungtynių inspektoriai privalo turėti omenyje ir tai, kad vertinimas atsižvelgiant į šias klaidas gali būti ne tik mažinamas, bet taip pat jei šie svarbūs ir sudėtingi epizodai buvo teisėjo išspręsti gerai, tai yra pakankamas pagrindas ir vertinimo padidinimui (t.y. daugiau negu 8.4). Svarbu turėti omenyje ir tai, kad šie epizodai turi būti išimtinai sudėtingi ir nelengvi jų kvalifikavime ir nustatyme.

Svarbu turėti omenyje, kad visais šiais atvejais rungtynių rezultatas nėra svarbus, klaida yra klaida, ir jos vertinimui jokios įtakos negali daryti rungtynių esamas rezultatas ar galima bei menama tolimesnė rungtynių eiga.

Paprasta klaida laikomi sekantys rungtynių oficialių asmenų sprendimai dėl: (vertinamas mažinamas 0.1 balo nuo bazinio vertinimo už kiekvieną paprastą klaidą)

1. Neprodyta geltona kortelė
2. Neteisingai arba ne tam žaidėjui parodyta geltona kortelė
3. Sistemingas ir neteisingas taisyklių interpretavimas/taikymas *
4. Neteisingai užfiksuota/neužfiksuota nuošalė ne įvarčio situacijoje (asistentams)**
5. Neteisingas Futbolo taisyklių taikymas/interpretavimas ne įvarčio situacijose ***
6. **Nepagrįstai dadėjus žaidimui laiko, kai dadėto laiko metu įvyksta neteisingi teisėjo sprendimai ar nedadėjus būtino papildomo laiko, kai gali turėti įtakos rungtynių rezultatui.**
7. **Nepagrįstai dadėjus žaidimui laiko ir per papildomą laiką parodžius žaidėjui geltoną kortelę būtina sumažinti bendrą teisėjo įvertinimą 0.2 balo.**

***Į neteisingą taisyklių traktavimą reikia traukti šias neteisingai išspręstas pražangas ar taisyklių traktavimą: reikalaujamo atstumo ir sienelės statymo metodikos reikalavimų nesilaikymas, blogas dvikovų sprendimas tiek ant žemės, tiek viršuje, blogas pranašumo taikymas/netaikymas, kampinio neteisingas paskyrimas ar nepaskyrimas, užribio neteisingas sprendimas ir t.t.. Esant trimis klaidoms skaityti paprasta klaida ir pažymį mažinti 0.1 balo. Už sekančias 3-is klaidas toliau balą minusuoti.**

- * Šis punktas tai teisėjo techninių sprendimų visuma ir jų įtaka žaidimui bei rungtynių kontrolei. **Inspektorius turi atsižvelgti į klaidos pobūdį, sistemingumą, įtaką žaidimui ir jo kontrolei ir kt. svarbias aplinkybes. Nereikia vertinti kaip paprastos klaidos situacijų kai teisėjas padarė nežymią metodinę klaidą atskirame rungtynių epizode, kuris jokios įtakos**

žaidimui ir jo valdymui neturi. Šiuos epizodus inspektorius turi vertinti kaip bendrą visumą ir remdamasis savo rungtynių stebėjimo rezultatais ir išvadomis.

- Paprasta klaida atskirais atvejais gali būti traktuojamas ir ne sistemingas blogas taisyklių traktavimas, bet atskira viena situacija, kai teisėjas paskyrė aiškiai neteisingą pražangą pavojingoje zonoje (baudos aikštelės prieigos) ir priešininkai tiesioginiu veiksniu, (t.y. tiesioginiu smūgiu) pasiekė įvartį iš šios standartinės padėties. **Taip pat būtina atsižvelgti į situacijos svarbą ir pasekmes . Jei pvz teisėjas nepastebėjo akivaizdžios pražangos prieš besiginančią/puolančią komandą ir to pasekoje bei pasekmėje praėjus nedideliu laiku tarpui buvo pasiektas įvartis , ir būtent ta klaida sudarė sąlygas įvykti šiai situacijai , tai tokia klaida inspektoriaus vertinime turi atsispindėti sumažinant bendrą teisėjo įvertinimą **0.2 balo !****
- ****** Ne įvarčio situacija fiksuojant nuošalę yra laikoma tokia situacija ,kai asistentui užfiksavus nuošalę yra aiškiai konstatuojama ,kad jeigu situacija turėtų savo pratęsimą (t.y. nuošalė nebūtų buvusi užfiksuota), tai puolančiai komandai ar jos žaidėjui dar reiktų atlikti tam tikrus kitus papildomus veiksmus kad pasiekti įvartį (parastai, bet nebūtinai kaip taisyklė, ne įvarčio situacijos laikomos neteisingai fiksuojamos nuošalės vidurinėje zonoje ir baudos aikštelės prieigose ir išskirtiniais , tam tikrais atvejais, ir baudos aikštelėje (pvz jei žaidėjas kuriam buvo neteisingai užfiksuota nuošalė yra baudos aikštelėje, bet pvz bet labai blogoje ir nepatogioje padėtyje priešininko vartų atžvilgiu ir jo galimybės pasiekti įvartį sekančiu tiesioginiu veiksniu yra labai abejotinos).
- ****** Paprasta asistento klaida taip pat laikomi visi jo klaidingi sprendimai nefiksuoti nuošalės , jeigu jie nesibaigė įvarčiu.
- ******* Neteisingas taisyklių taikymo atvejis nesukėlęs rimtų pasekmių , t.y. nepasibaigęs įvarčiu (pvz žaidimas buvo atnaujintas ne ginčo kamuoliu , o laisvu smūgiu, žaidėjo grįžimas į aikštę ne pagal taisykles pvz pro galinę liniją , komanda žaidžia su 12 žaidėjų , vartininkas paima kamuolį rankomis po perdavimo atgal iš savo komandos žaidėjo ir kt. pan. taisyklių neteisingo taikymo atvejai)

Kritine klaida laikomi sekantys rungtynių oficialių asmenų sprendimai dėl: (vertinamas mažinamas **0.5 balo nuo bazinio vertinimo už kiekvieną kritinę klaidą)**

1. Neparodyta antra geltona kortelė (raudona) tam pačiam žaidėjui
2. Neparodyta raudona kortelė. Neteisingai parodyta raudona kortelė ar raudona kortelė parodyta ne tam žaidėjui.
3. Parodyta geltona kortelė, kai inspektoriaus nuomone turėjo būti parodyta raudona kortelė , mažinti bendrą balą 0,2 .
4. Neteisingai paskirtas/nepaskirtas 11m. baudinys (nepriklausomai nuo to ar buvo pasiektas įvartis po neteisingai paskirto 11 m. baudinio)
5. Neteisingas pagrindinių Futbolo taisyklių taikymas/interpretavimas įvarčio situacijose*
6. Neteisingai užfiksuota nuošalė /neužfiksuota nuošalė įvarčio situacijoje (asistentams)**
7. Nepagrįstai dadėjus žaidimui laiko ir per papildomą laiką parodžius žaidėjui raudoną kortelę.
8. Nepagrįstai dadėjus žaidimui laiko ir per papildomą laiką pasiekus komandai įvartį.
9. Neteisingai užfiksuota nuošalė, kai komanda turėjo perspektyvą po keletos veiksmų įmušti įvartį , pažymys mažinamas – 0.2 balo. ***

* Turima omenyje ,kad įvartis buvo pasiektas pažeidžiant ir blogai interpretuojant futbolo taisykles (pvz įvartis užskaitytas po laisvo baudos smūgio kai niekas nelietė kamuolio , antro lietimo , ar kt. panašūs atvejai). **Taip pat tai gali būti ir kiti rimti neteisingo taisyklių taikymo atvejai (pvz žaidimas atnaujintas nesant vartininko)**. Negalima traktuoti kritine teisėjo ar jo asistentų klaida, kai po jos leista žaisti, epizodas pasikeičia ir po to po kurio laiko (**turi praeiti reikšmingas laiko tarpas !**)pasiekiamas įvartis arba pasiektas įvartis neįskaitomas .

** Neužfiksuota nuošalės situacija pasibaigusi įvarčiu. Kritine klaida laikomi visi asistento neteisingi sprendimai nefiksuoti nuošalės kurie pasibaigė įvarčiu. Taip pat kritine klaida laikomas toks neteisingas asistento sprendimas užfiksuoti nuošalę , kuriame esant menamam šios situacijos tęsiniui puolanti komanda ar jos žaidėjas sekančiu tiesioginiu veiksmu būtų turėję aiškią galimybę pasiekti įvartį arba tokią galimybę būtų turėję po kelių labai greitai vienas po kito sekančių veiksmų .(pvz kamuolio pasistabdymas ir smūgis į vartus)

*** **Kai ir po ilgesnio laiko tarpo buvo galimybė pasiekti įvartį.**

Papildomi metodiniai nurodymai dėl kritinės ir paprastos klaidos:

3.1 Labai svarbu yra tai ,kad kiekvienoje situacijoje būtina atskirai įvertinti ir **kiekvieno rungtynių teisėjo atsakomybės laipsnį**. Prieš vertinant šias aplinkybes inspektorius privalo po rungtynių išsiaiškinti smulkiai teisėjų brigados veiksmus, bendravimą ir kiekvieno teisėjo poziciją šioje situacijoje. **Visos teisėjo ir teisėjo asistento paprastos ir kritinės klaidos Privalo būti aprašytos ir pažymėtos inspektoriaus ataskaitoje, nurodant įvykio minutę ir trumpai aprašant klaidą.** Jeigu teisėjo asistentas ,rezervinis ar papildomas teisėjas aiškiai matė incidentą ar kitokią situaciją , ta situacija įvyko jo matymo(atsakomybės) zonoje , bet nei vienas jų nepagelbėjo/nepatarė aikštės teisėjui priimti teisingą sprendimą , tai kritinė arba paprasta klaida taip pat turi būti priskiriama ir teisėjo asistentui , rezerviniam teisėjui ar papildomam teisėjui atitinkamu balu sumažinant jam vertinimą (pvz aiški, labai grubi bauda, kuri privalo būti baudžiama antra geltona kortele(ir raudona), įvyko tiesiai keli metrai priešais teisėjo asistentą (arba papildomą ar rezervinį teisėją) – bet sprendimas dėl geltonos ir raudonos kortelės nebuvo priimtas ir teisėjas apsiribojo tik pražangos paskyrimu. Jokios informacijos ,kad privalo būti parodyta geltona ir plius raudona kortelė iš teisėjo asistento , papildomo teisėjo ar ketvirto teisėjo nebuvo arba ji buvo neteisinga (pvz buvo info kad jokios kortelės). Tokiu atveju 0.5 balo yra mažinamas teisėjo įvertinimas ir tokiu pat balu mažinamas atitinkamo teisėjo asistento (papildomo ar rezervinio teisėjo) vertinimas.

Jeigu vis dėl to po rungtynių aptarimo metu paaiškėja, kad teisėjo asistentas, rezervinis ar papildomas teisėjas pateikė aikštės teisėjui aiškią ir teisingą informaciją dėl situacijos , bet teisėjas pats nusprendė šią situaciją vertinti kitaip ir pats prisiėmė atsakomybę dėl sprendimo neatsižvelgdamas į kitų teisėjų brigados narių nurodymus/patarimus, tai teisėjo brigados nariams šiuo atveju negalima priskirti kaltės dėl kritinės klaidos.

3.2 Kritine klaida laikomi ir tokie teisėjų sprendimai kurie buvo pakeisti/ištaisyti po konsultacijų su Teisėjo asistentu ar papildomu teisėju. Toks pats principas taikomas ir teisėjo asistentams bei papildomiems teisėjams (pvz: teisėjas paskyrė/nepaskyrė 11 m baudinį , bet po konsultacijos su asistentu ar papildomu teisėju teisėjas pakeitė bei atšaukė savo pirminį sprendimą arba pvz : teisėjas parodė antrą geltoną kortelę bet nelaimėi neparodė raudonos ir tik po asistento ar kito teisėjo įsikišimo į situaciją kol žaidimas nebuvo atnaujintas teisėjas ištaisė šią savo klaidą).

Lygiai tas pats principas taikomas ir teisėjo asistentui – pvz jei asistentas pasiekus įvartį užfiksavo nuošalę , bet po konsultacijos su aikštės teisėju savo sprendimą pakeitė ir įvartis buvo teisingai užskaitytas, tai asistentui vis tiek būtina priskirti kritinę klaidą.

3.3 Nelaikomi kritine klaida teisėjo sumariniai sprendimai (pvz: jei neparodyta gelt. Kortelė o paskui tam žaidėjui parodyta pagrįsta geltona kortelė kuri būtų buvusi antroji ir raudona ,jei būtų parodyta pirma gelt.k, tai negalime laikyti kritine klaida pirmo sprendimo dėl neparodytos pirmos geltonos kortelės). Taip pat negalima sumuoti kritinių klaidų tame pačiame epizode (pvz: nepaskirtas 11 m. baudinys ir kaip pasekmė, jei jis būtų paskirtas, tai turėjo būti parodyta raudona kortelė – tokiu atveju negalima laikyti kad buvo dvi kritinės klaidos ir tai laikoma kaip viena kritinė klaida).

3.4 Kritine ar paprasta klaida (priklausomai nuo ar tai buvo įvarčio situacija ar ne) negalima laikyti ir negalima mažinti vertinimo aikštės teisėjui dėl jo asistentų priimtų sprendimų , išskyrus , atvejus, kai teisėjas savarankiškai nepriima asistento signalo dėl nuošalės ir leidžia toliau žaisti arba atvirkščiai savarankiškai be asistento signalo pats nusprendžia fiksuoti nuošalę.

3.5 Kilus abejonėms dėl svarbaus teisėjo sprendimo , inspektorius turi teisę peržiūrėti situaciją per video , tačiau jis būtinai tai turi paminėti teisėjui , o taip pat ataskaitoje pažymima ,kad inspektorius naudojo video priemones (taip pat nurodant situaciją ir minutes dėl kurių buvo naudojamas video). *Taip pat jei Inspektorius naudojasi video medžiaga ir po to jo išvados dėl sudėtingos situacijos kardinaliai pasikeitė lyginant su tuo kokią nuomonę dėl šio epizodo Inspektorius buvo susidaręs vizualinio stebėjimo metu, tai apie tai irgi būtina pažymėti savo pastabą atitinkamoje ataskaitos skiltyje.* Visą skirtą veiklos (toms rungtynėms) laiką , t.y. rungtynių metu ir per rungtynių pertrauką, inspektorius neturi teisės peržiūrėti vaizdo įrašų – net ir tais atvejais, kai yra pateikti oficialūs skundai dėl teisėjavimo kokybės. Vertinant sudėtingas ir nevienareikšmiškas situacijas (juoda/balta situacija) inspektorius privalo pažymėti koks buvo pirmas situacijos įspūdis iš inspektoriaus stebėjimo taško stadione. Visos abejonės ir neaiškios situacijos nesant vieningai inspektoriaus ir teisėjo nuomonei , net ir peržiūrėjus video medžiagą , jei iš jos negalima tiksliai nustatyti teisingo situacijos sprendimo , turi būti traktuojamos teisėjo naudai , t.y. priimant ir palaikant teisėjo priimtą sprendimą.

IV. Instrukcijos dėl Rungtynių sudėtingumo kategorijos :

Rungtynių sudėtingumo vertinimas privalo būti nurodomas atskirai kiekvienam rungtynių oficialiam asmeniui ataskaitos pradžioje skiltyje “ rungtynių sudėtingumo kategorija” ir jis , atsižvelgiant į objektyvias aplinkybes , gali būti skirtingas.

- **Normalios rungtynės** (normalios rungtynės , normalios nesudėtingos dvikovos, nėra sunkių situacijų , konfliktų)
- **Sunkios rungtynės** (kelios sunkios situacijos ar svarbūs sprendimai , daug grubių pražangų ,konfliktai , protestai)
- **Labai sunkios rungtybės** - išimtinė kategorija ir tik labai išimtiniais atvejais (labai sunkios rungtynės su daug labai sunkių situacijų ir rimtų sprendimų, daug konfliktinių situacijų)

4.1. Nustatant ir kvalifikuojant rungtynių sudėtingumo kategoriją **pagrindinis kriterijus yra** teisėjo priimtų **sprendimų skaičius , jų dažnumas ir intensyvumas**, o taip pat reikia atsižvelgti į sekančius pagrindinius kriterijus :

1. Baudų ir/ar simuliacijų kiekis baudos aikštelėje ir jos prieigose
2. Akivaizdžios įvarčio galimybės nutraukimo situacijų skaičius
3. Agresyvaus žaidėjų elgesio atvejai
4. Masiniai konfliktai ir masinės konfrontacijos tarp žaidėjų
5. Antros geltonos (+ raudonos) kortelės situacijų skaičius

6. Svarbių nuošalės/nenuošalės sprendimų skaičius įvarčio situacijose (asistentams) , nelengvų nuošalės/nenuošalės situacijų bendras skaičius per rungtynes.
7. Teisingi ir lemiami bei svarbūs sprendimai baudos aikštelėje.

4.2. Papildomi ir šalutiniai kriterijai (tokie kaip pvz rungtynių atmosfera, rungtynių svarbos/reikšmės laipsnis, aikštės stovis , žiūrovų elgesys ir kt.) gali būti tik kaip pagalbiniai , bet jokia būdu ne pagrindiniai, įvertinant rungtynių sudėtingumo laipsnį.

4.3. Inspektorius ataskaitoje rungtynes įvertinus kaip sunkios ar labai sunkios , ataskaitos skiltyje „trumpas rungtynių apibūdinimas“ , būtina argumentuotai nurodyti motyvus ir priežastis kodėl toms rungtynėms inspektorius suteikia tokią sudėtingumo kategoriją.

V. Rezervinio teisėjo ir Papildomų teisėjų vertinimo skalė (Lentelė Nr.2):

9.0 – 10	Puikiai (išimtiniai atvejai esant gerai reakcijai labai svarbiose ir sunkiose situacijose)
8.5 – 8.9	Labai gerai (pagalba aikštės teisėjui ir tinkama reakcija priimant kaip minimum vieną svarbų sprendimą svarbioje situacijoje)
8.3 – 8.4	Gerai (tinkamai atliko savo pareigas. Laukiamas pasirodymas. Kelios smulkios pastabos – ne daugiau 1 paprasta kalida) Bazinis gero pasirodymo vetinimas.
8.0 - 8.2	Patenkinamai/normaliai (tam tikros kelios rimtos pastabos dėl pareigų atlikimo. Ne daugiau kaip trys paprastos klaidos)
7.9	Viena kritinė klaida rungtynėse. (Kitaip įvertinimas būtų 8.3 arba 8.4)
7.8	Viena kritinė klaida rungtynėse. (Kitaip įvertinimas būtų patenkinamai , t.y. 8.0 – 8.2)
7.5 – 7.7	Netinkamas (blogas) pareigų atlikimas neatitinkantis normalių kriterijų. (dvi ir daugiau kritinės klaidos , ir /arba daugiau kaip 4 paprastos klaidos, rimtos pastabos)

Rezervinio teisėjo ir papildomų teisėjų darbas ir vertinimo kriterijai yra tokie patys kaip ir aikštės teisėjo bei asistentų (atkreipti dėmesį kad tik truputį skiriasi pati vertinimo skalė). Atkreipiame inspektorių dėmesį ,kad rezervinis teisėjas jau nėra vien administracinių funkcijų vykdytojas. Jis taip pat yra teisėjų brigados narys ir jis turi tokius pat įgaliojimus kaip ir kiti teisėjai, o taip pat jis gali ir turi padėti aikštės teisėjui žaidybiniuose epizoduose kurie įvyksta jo matymo ir atsakomybės zonoje ar kitose konfliktinėse situacijose.

5.1. Prie rezervinio teisėjo kritinių klaidų priskiriamos šios klaidos:

- Žaidėjo, gavusio raudoną kortelę ar teisėjo nubaustų ir pašalintų oficialių komandos asmenų , nepašalinimas iš techninės zonos , **o taip pat asmenų neturinčių teisės būti techninėje zonoje buvimas.**

- Pasyvus dalyvavimas vykstant aikštėje konfliktui rezervinio teisėjo matymo zonoje , bloga ir neteisinga informacija aikštės teisėjui dėl drausminių sankcijų šiame konflikte , neužfiksavimas bei netinkama reakcija į nusižengusių ir aiškiai nekorektiškus, įžeidžiančius bei provokuojančius veiksmus atliekančių atsarginių žaidėjų ar kitų komandos oficialių asmenų elgesį.

5.2. Prie rezervinio teisėjo paprastų klaidų taip pat priskiriamos:

- Nesavalaikis pridėto laiko parodymas, ar visai neparodymas, nesklaidumai dėl rezervinio teisėjo kaltės vykdant keitimus , netinkama techninės zonos asmenų kontrolė , netinkama gydytojų ir skubią medicinos pagalbą teikiančių asmenų kontrolė , asmenų neturinčių teisės būti techninėje zonoje buvimas ir leidimas būti joje , netinkama žaidėjų aprangos/ekvipuotės kontrolė.

5.3. Lygiai taip pat kaip ir teisėjams ir jų asistentams , taip ir rezerviniams bei papildomiems teisėjams esant labai geram jų pareigų atlikimui ir labai gerai pagalbai svarbioje išimtinėje kritinėje situacijoje jų vertinimas gali būti ir aukštesnis negu bazinis (t.y. daugiau negu 8.4)

VI . Instrukcijos dėl teisėjų ir teisėjo asistentų fizinio pasiruošimo vertinimo (ataskaitos skyrius 1.3) :

Vertinant teisėjų fizinį pasiruošimą būtina turėti omenyje jų ištvėrmę , greitį, judėjimo techniką , teisėjo sportinę išvaizdą , bėgimo manierą ir kt.. Fizinės savybės gali būti įvertintos sekančiomis kategorijomis :

- Labai geras (daugiau kaip du teigiami vertinimai + lentelėje)
- Geras (daugiau kaip vienas teigiamas vertinimas + lentelėje)
- Normalus
- Blogas (daugiau kaip vienas neigiamas vertinimas - lentelėje)
- Labai Blogas (daugiau kaip du neigiami vertinimai - lentelėje)

6.1. Vertinant fizines savybes apie jas reikia paminėti rašant ataskaitą ir apie teisėjo asistentus, t.y skyriai 2.1 ir 2.2 (to nebūtina daryti pildant rezervinio teisėjo ir papildomų teisėjų skyrius). Taip pat jei teisėjo arba teisėjo asistento fizinės savybės įvertinamos maksimalia kategorija „ Labai gerai“ arba minimalia kategorija „ Labai blogai“ būtina padaryti argumentuotą įrašą ataskaitoje ,kodėl yra suteikiama tokia fizinio pasiruošimo kategorija.

6.2. Jei teisėjo ar asistento fizinis pasiruošimas įvertinamas neigiamai („Blogai“ ar „labai blogai“) , tai bendras galutinis vertinimas negali būti aukštesnis kaip **8.1**

VII. Instrukcijos dėl inspektoriaus ataskaitos skyrių „ bendradarbiavimas“ , „išvados“ ir „teigiami bei neigiami aspektai“ (ataskaitos skyriai 1.4 , 1.5 ir 1.6)

7.1. Bendradarbiavimo skylyje reikia trumpai ir konkrečiai aprašyti teisėjų brigados bendradarbiavimą ir pastabas , jeigu tokių buvo. Ar nebuvo skirtingų nevienodų sprendimų? Taip pat šiame skyriuje būtina pateikti platesnį paaiškinimą , jei inspektoriaus nuomone buvo rimtų problemų bendradarbiavimo srityje kritinėse ir rimtose situacijose (kritinė klaida) ir jei inspektoriaus nuomone teisėjo asistentai ir rezervinis teisėjas nepriėmė teisingo sprendimo.

7.2. Esant asistento kelioms (daugiau kaip viena) paprastoms klaidoms (dėl asistento kaltės) bendradarbiavimo srityje (nesuderintas sprendimas dėl užribio krypties , kampinio , pražangos signalizavimo ar kt.) , ar kitoms inspektoriaus pastaboms dėl teisėjų brigados bendradarbiavimo , tai teisėjo arba teisėjo asistento (atsižvelgiant į tai dėl kieno kaltės iškilo bendradarbiavimo problemos) galutinis vertinimas negali būti didesnis kaip 8.3

7.3. Jei teisėjui ar teisėjo asistentui inspektorius parašo neigiamą vertinimą ataskaitos skyriuje 1.3 (fizinis Pasiruošimas) , o asistentams pastabos dėl fizinio pasiruošimo skyriuje 2.1 ir 2.2 ir tuo pačiu taip pat parašo esmines rimtas pastabas skyriuje 1.4 (bendradarbiavimas) , tai galutinis vertinimas negali būti didesnis kaip 8.2 balo.

7.4 Teisėjo bendradarbiavimas su papildomais teisėjais ir pastabos dėl to ,jei tokių buvo, pateikiamos papildomų teisėjų skyriuje.

Išvados (ataskaitos 1.5 skyrius) - bendros ir trumpos inspektoriaus išvados bei pasiūlymai dėl teisėjo atlikto darbo. šiame skyriuje taip pat galima pažymėti psichologines teisėjo savybes, drąsą arba sritis kuriose teisėjas turi dar tobulintis.

Trumpa išvadų skyriaus santrumpa pateikiama ataskaitos skyriuje 1.6- teigiami bei neigiami teisėjavimo aspektai . Tai iš esmės svarbiausi jūsų inspektavimo ir pateiktų pastabų aspektai- pagrindiniai ir svarbiausi dalykai. ! Tai inspektoriaus rungtynių aptarimo ir pateiktų pastabų santrauka ! Tai nereiškia, kad privalo būti pažymėti ir užpildyti visi teigiamų ir neigiamų aspektų laukai (galimas dalykas kad bus pažymėti vien teigiami dalykai ir tik pvz vienas neigiamas arba atvirksčiai) Čia pastabos ir konkretus dalykai formuluojami konkrečiai ir trumpai - pvz prie neigiamų dalykų pažymėjus ir padarius pastabas dėl fizinio pasiruošimo, tai taip ir parašome- fizinis pasiruošimas , 9 m. atstumo kontrolė , sienelės kontrolė, pranašumo taikymas ir pan .

VIII . Instrukcijos dėl teisėjo asistentų vertinimo (ataskaitos skyriai 2.1 ir 2.2) :

8.1. Vertinant teisėjų asistentus būtina vadovautis Lentelėje Nr. 1 pateikta vertinimo skale. Vertinant asistentų darbą būtina kiekvieną jų įvertinti atskirai , taip pat kiekvienam iš jų gali būti nustatytos skirtingos rungtynių sudėtingumo kategorijos. Ataskaitoje privaloma pažymėti asistentų fizines savybes ir stovį.

8.2. Lentelės „judėjimas ir pozicija“ viename iš punktų pažymėjus neigiamą vertinimą (minusą) žemiau esančiuose laukuose trumpai aprašyti bei argumentuoti situaciją ir nurodyti jos minutes. Jei šioje lentelėje pažymimas nors vienas „minusas“ , tai galutinis vertinimas negali būti didesnis kaip 8.3 balo

8.3. Lentelės „judėjimas ir pozicija“ viename iš punktų pažymėjus daugiau kaip vieną neigiamą vertinimą (minusą) , neįtraukiant į šį punktą pirmo laukelio „nuošalės sprendimai“, tai galutinis vertinimas negali būti didesnis kaip 8.2 balo

8.4. Privalo būti aprašytos ir pažymėtos visos asistento paprastos ir kritinės klaidos , pažymint ar buvo naudojamosi video priemonėmis , taip pat pažymint koks buvo pirmas situacijos įspūdis iš inspektoriaus stebėjimo taško stadione.

8.5. Inspektorius privalo turėti omenyje ,kad paprasta asistento klaida metodinių reikalavimų (ne techninių/faktinių nuošalės situacijos sprendimų) srityje turi būti sisteminė , t.y. pastovi ir negalima laikyti paprasta klaida vienintelės asistento metodinių reikalavimų klaidos per visas rungtynes (pvz. vieną **kartą neteisinga panaudota vėliavėlės technika judant, vienintelis neteisingas gestas , kt.)**

8.6. Asistentui kartoiant metodines klaidas – 2 metodinės klaidos (skirtingos ???) vertinamos kaip paprasta klaida ir pažymys mažinamas 0.1 balo, atitinkamai sekančios dvi vėl paprasta klaida ir t.t.

IX. Instrukcijos dėl papildomų teisėjų vertinimo (ataskaitos skyriai 3.1 ir 3.2) :

Vertinant papildomus teisėjus būtina vadovautis Lentelėje Nr. 2 pateikta vertinimo skale.

Iš esmės reikalavimai papildomiems teisėjams yra tokie patys kaip ir aikštės teisėjams. Vertinant jų atsakomybės klausimus bei kritines ar paprastas klaidas reikia tik turėti omenyje ,kad pagal jų darbo specifiką jie yra atsakingi už tam tikros zonos esančios baudos aikštelėje ir tam tikrų zonų tiesiogiai esančių netoli baudos aikštelės kontrolę bei pagalbą aikštės teisėjui priimant sprendimus būtent šiose savo atsakomybės zonose.

Kita svarbi papildomų teisėjų funkcija yra vartų linijos kontrolė ir todėl visose situacijose „ kirto kamuolys ar ne vartų liniją“ būtent jie yra atsakingi dėl teisingo sprendimo.

Prauošta :

LFTA Mokomojo ir metodinio komiteto pirmininkas

Paulius Malžinskas

Patvirtinta :

LFTA prezidentas

Sergejus Slyva

LFTA Inspektorių komiteto pirmininkas

Gercas Žakas